

SXEDIO.332

13.8.1857: Ο 18ΧΡΟΝΟΣ ΕΥΑΓΟΡΑΣ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΔΗΣ ΔΗΛΩΝΕΙ ΟΤΙ Ο,ΤΙ ΕΚΑΝΕ, ΤΟ ΕΚΑΝΕ ΣΑΝ ΚΥΠΡΙΟΣ ΠΟΥ ΖΗΤΕΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΜΕ ΘΑΡΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΧΟΝΗ

Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης, ανέβηκε στο ικρίωμα της αγχόνης, σε ηλικία μόλις **18** χρόνων, τραγουδώντας για τη λευτεριά.

Ο Ευαγόρας γεννήθηκε στο χωριό Τσάδα της Πάφου, στις **28** Φεβρουαρίου **1938**, από γονείς αγρότες και μεγάλωσε στους αγρούς.

Από μικρός είχε αρχίσει να βάζει στο χαρτί τους οραματισμούς του κι' έτσι μετά το θάνατο του παρέμειναν πολλά κείμενά του, κυρίως ποιήματά του.

Το **1953**, πριν ακόμα αρχίσει ο αγώνας της ΕΟΚΑ, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης βρέθηκε αντιμέτωπος με τους κατακτητές και ξέσκισε την αγγλική σημαία κατά τους σκηνοθετημένους γιορτασμούς για τη στέψη της Βασίλισσας της Αγγλίας Ελισάβετ, σαν αυτή αναρτήθηκε στο σχολείο του στην Πάφο.

Ήταν τότε που είχε γράψει ένα από τα πολλά ποιήματά του και σε λίγες στροφές τόνιζε:

Κύπρος γλυκειά μας πατρίδα
κάνε τώρα να λάμψει
του σπαθιού σου η λεπίδα.
Από σε καρτερούμε
τη σκλαβιά για να διώξεις
από σε ώ Κύπρος γλυκειά
με τη μάνα Ελλάδα
να βρεθείς αγκαλιά.
Μόνο λίγο ακόμη
κι ένας ήλιος θα λάμψει
πιο λαμπρός και για μας.

Το **1955** στη δίκη των συλληφθέντων με το πλοiάριο Άγιος Γεώργιος που είχε φέρει στην Κύπρο οπλισμό για την ΕΟΚΑ, πριν από την έναρξη της εξέγερσης ο Ευαγόρας βρέθηκε και πάλι στην πρώτη

γραμμή.

Στις 6 Δεκεμβρίου ορίστηκε η ημέρα της δίκης του για συμμετοχή στις οχλαγωγίες.

Αυτός αντί στο σχολείο πήρε το δρόμο για το βουνό.

Στους συμμαθητές του άφησε ένα γράμμα- ποίημα ειδοποιώντας τους ότι θ' ανέβαινε στο βουνό παρά να καταλήξει στα δικαστήρια του κυρίαρχου. Το ποίημα αυτό έγινε αργότερα τραγούδι και τραγουδιόταν από όλους μετά τον απαγχονισμό του.

Τους έγραφε:

Παλιοί συμμαθητές. Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσα σας. Κάποιος που φεύγει, αναζητώντας λίγο ελεύθερο αέρα. Κάποιος που μπορεί να μη τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μη κλάψετε στον τάφο του. Δεν κάνει να τον κλαίτε. Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε στον τάφο του. Του φτάνει αυτό ΜΟΝΑΧΑ:

Θα πάρω μίαν ανηφοριά,
θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.

Θ' αφήσω αδέρφια συγγενείς
τη μάνα τον πατέρα
μεσ' τα λαγκάδια πέρα
και τις βουνοπλαγιές.

Ψάχνοντας για τη λευτεριά
θάχω παρέα μόνη
κατάλευκο το χιόνι
βουνά και ρεματιές.

Τώρα κι αν είναι χειμωνιά
θαρθεί το καλοκαίρι
τη Λευτεριά να φέρει
σε πόλεις και χωριά.

Γεια σας παλιοί συμμαθητές. Τα τελευταία

λόγια τα γράφω σήμερα για σας. Κι αν κάποιος θελήσει
για να βρει ένα χαμένο αδελφό, ένα παλιό φίλο,
Ας πάρει μιαν ανηφοριά
ας πάρει μονοπάτια
να βρει τα σκλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.
Με τη λευτεριά μαζί
μπορεί να βρει κι εμένα.
Αν ζω θα μ' εύρει εκεί...

Έτσι ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης βγήκε στο βουνό
αντάρτης για να βοηθήσει στην απελευθέρωση της
πατρίδας του. Εμεινε για ένα χρόνο στο αντάρτικο και
το Δεκέμβρη του **1957** συνελήφθη για μεταφορά όπλου. Η
κατηγορία πρόβλεπε την ποινή του θανάτου.

Στο στρατόπεδο κοντά στο Κτήμα, όπου κρατείτο,
οι Άγγλοι επέτρεψαν στον πατέρα του να τον δει. Είχε
τα χάλια του από τα βασανιστήρια. Τα μάτια του ήταν
μαυρισμένα και το πρόσωπο του μωλωπισμένο.
Ανησύχησε ο γέρο-πατέρας του. Αυτός όμως απέφευγε
τη ματιά του:

- Συνήθισα να πλαγιάζω στα σκοτεινά πατέρα και
μούχουν αναμμένο το φως όλη τη νύκτα. Αυτό μ' ενοχλεί,
του είπε.

Γύρισε και κοίταξε επίμονα τον πατέρα του.
Αυτός κατάλαβε. Δεν ήθελε να του πει ότι τον είχαν
βασανίσει.

Όμως οι άγγλοι ήθελαν πληροφορίες τις οποίες
ο Ευαγόρας, παρά τα βασανιστήρια, δεν υπέκυψε και
αρνιόταν συνεχώς. Οι βρετανοί σκέφτηκαν τον πατέρα
του και κατέφυγαν σ' αυτόν. Τον απείλησαν ότι η
κατηγορία εναντίον του γιου του είναι θάνατος και
τον κάλεσαν να μιλήσει στον Ευαγόρα.

- Όχι, χίλιες φορές όχι τους απάντησε.

Και η μητέρα του Ευαγόρα σαν ο πατέρας του της
είπε τι ήθελαν οι βρετανοί απάντησε:

- Δεν γέννησα εγώ παιδί που να το πουν προδότη.

Στη δίκη του ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης
παραδέχθηκε ενοχή για μεταφορά όπλου και

καταδικάστηκε σε θάνατο στις **25** Φεβρουαρίου, **1957**.

Στο Δικαστή φώναξε σαν τον ρώτησε αν είχε να πει ο,τιδήποτε πριν του επιβάλει ποινή:

- Ξερω ότι θα με καταδικάσετε σε θάνατο. Ο,τι έκαμα, το έκαμα ως Κύπριος που ζητεί την ελευθερία του.

Ο απαγχονισμός του ορίστηκε στις **13** Μαρτίου. Ωστόσο παρά τα πολλά διαβήματα που έγιναν για να δοθεί χάρη στον Παλληκαρίδη ο άγγλος κυβερνήτης Σερ Τζων Χάρτιγκ επέμενε μέχρι το τέλος στην εκτέλεση του λέγοντας ότι "η δικαιοσύνη δεν πρέπει να επηρεάζεται από τα αισθήματα".

Στις αδελφές του που τον επισκέφθηκαν στο κελλί του μελλοθάνατου είπε την τελευταία του επιθυμία:

" Η τελευταία μου επιθυμία είναι να μη οδηγηθεί άλλος στην αγχόνη και να λυθεί το Κυπριακό".

Στους δικηγόρους του που τον πληροφόρησαν για την απόφαση του Κυβερνήτη να υπογράψει το διάταγμα εκτέλεσης του είπε:

"Θα αντιμετωπίσω με θάρρος την αγχόνη..."

Ο Ευαγόρας ετοιμαζόταν πια να οδηγηθεί προς την αγχόνη. Στην αδελφή του έγραφε λίγες στιγμές πριν τη εκτέλεση του αποχαιρετώντας την και παρακαλώντας την να δώσει στο παιδί της το όνομα **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ**:

Ωρα **7.30** μ.μ. Η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου. Η πιο όμορφη ώρα. Μη ρωτάτε γιατί.

Αγγελούδι δεν είναι
μ αγγελούδι όμως μοιάζει
μια μικρή μπεμπεκούλα
δέστε πως με κοιτάζει.
Στην αθώα ματιά της
κάποια αχτίδα πλανιέται
κι έν αστέρι καινούργιο
λες μαζί της γεννιέται.

Ναι. Το ξέρω. Καθένας μας
ετσι αθώος γεννήθηκε
στα πυκνά σκοτάδια
κι όταν έφευγε το θυμήθηκε (κατάλαβε).

κι η καρδιά του ήταν άδεια

κι ίσως νάταν αργά.

Ναι όλοι γεννηθήκαμε τόσο αθώοι, όπως η βαφτιστικά μου. Κι όλοι αλλάξαμε. Λυπούμαι που δεν πρόφτασα να την βαφτίσω. Μα δεν πειράζει. Μπορεί να το κάνεις εσύ. Και σαν μεγαλώσει φρόντισε γι' αυτήν και ρώτησε την..." γιατί έκλαψε σαν την φίλησα";

Το όνομα που θα της δώσεις θέλω να είναι πεντασύλλαβο και να θυμίζει εκείνη για την οποία ήρθα έως εδώ. Να θυμίζει εκείνη για την οποία ο ποιητής Σολωμός έγραψε το πιο όμορφο τραγούδι του. Εκείνη την οποία κάθε άρρωστος επιθυμεί πιο πολύ απ' όλα.

Κατάλαβες αδελφή μου;

Κατά τα άλλα μη λυπάστε. Ίσως να είναι μια δίκαιη τιμωρία. Ίσως να θέλει ο Θεός να μας δοκιμάσει.

Πάντα υπάρχει ελπίδα.

Λυπούμαι που θ' αφήσω πίσω κάποια πρόσωπα αγαπημένα. Λυπούμαι που θα λυπήσω μα δεν πειράζει.

Γεια σου μεγάλη μου αδελφή. Δε θα γελάσουμε ξανά λέγοντας πελλάρες. Δε θα μιλήσουμε ούτε για τα σοβαρά μας.

Το κάθε τι γεννιέται και πεθαίνει.

Τι σήμερα, τι αύριο;

Γεια σας φορ έβερ (για πάντα) (;)

Σας φιλώ όλους γραπτός και εξ αποστάσεως

ΕΥΑΓΟΡΑΣ

Γύρω στα μεσάνυχτα της 13ης Αυγούστου, 1957 ο Ευαγόρας ανέβηκε στο ικρίωμα έχοντας ψηλά το κεφάλι κι ο δήμιος ξανάνοιγε για τελευταία φορά την καταπακτή.

Η σορός του τοποθετήθηκε κοντά στους άλλους οκτώ απαγχονισθέντες και πεσόντες στα Φυλακισμένα Μνήματα.

Η τελευταία του όμως επιθυμία είχε εκπληρωθεί. Ήταν ο τελευταίος που απαγχονιζόταν από το σιδερένιο Κυβερνήτη που σε λίγο θα εγκατέλειπε

την Κύπρο για να τον διαδεχθεί ο τελευταίος
Κυβερνήτης της Κύπρου Σερ Χιου Φουτ.